

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Piotr Mirek
SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **M. P.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k. z 1969 r.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 2 lutego 2022 r.

wniosku obrońcy skazanego z dnia 25 października 2021 r. o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1989 r., sygn. akt III KR 126/89, zmieniającym wyrok Sądu Wojewódzkiego w Ł. z dnia 5 kwietnia 1989 r., sygn. akt III K [...],

- 1. oddała wniosek,**
- 2. obciąża skazanego M. P. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie, w tym wydatkami w kwocie 20 złotych.**

UZASADNIENIE

Sąd Wojewódzki w Ł., wyrokiem z dnia 5 kwietnia 1989 r., sygn. akt III K [...], uznał M. P. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. z 1969 r. i za to skazał go na karę 12 lat pozbawienia wolności.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu rewizji obrońcy, wyrokiem z dnia 25 lipca 1989 r., sygn. akt III KR 126/89, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył oskarżonemu karę pozbawienia wolności do lat 10.

Następnie, Sąd Najwyższy dwukrotnie rozpoznawał i - postanowieniami z dnia 12 stycznia 1995 r., sygn. akt III KO 53/94 oraz z dnia 8 listopada 2018 r., sygn. akt II KO 11/18 - oddalał wnioski obrońcy skazanego o wznowienie postępowania w tej sprawie.

W dniu 25 października 2021 r. do Sądu Najwyższego wpłynął kolejny wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania w tej sprawie. Autorka wniosku powołując się na art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. i art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. wskazała, że w związku z niniejszym postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia, jak również, że w sprawie pojawiły się nowe dowody świadczące o tym, iż skazany nie popełnił przypisanego mu czynu. Do tych dowodów zaliczyła zeznania 9 świadków na różne okoliczności.

W związku z tym wniosła o uchylenie wyroków Sądu Wojewódzkiego w Ł. i Sądu Najwyższego i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu Sądowi.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku z dnia 19 stycznia 2022 r. wniósł o oddalenie wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania oparty na dwóch podstawach nie jest zasadny z przyczyn następujących.

O zaistnieniu powołanej we wniosku podstawy wznowieniowej z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. można mówić tylko wówczas, gdy w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia. Zgodnie z art. 541 § 1 k.p.k. fakt popełnienia takiego przestępstwa musi być stwierdzony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3 - 11 lub 22 k.p.k. Zatem wniosek o wznowienie postępowania oparty na tej przesłance ma sens tylko wówczas, gdy powołuje się na taki wyrok skazujący lub zapadłe w postępowaniu karnym orzeczenie stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego.

Tych, elementarnych, wymogów rozpoznawany wniosek nie realizuje. Nie wskazano w nim bowiem ani prawomocnego wyroku skazującego kogokolwiek za przestępstwo popełnione na szkodę M. P., ani na toczące się postępowanie karne przeciwko jakiegokolwiek osobie, która mogła dopuścić się przestępstwa na jego szkodę. Nie mogło tego, co oczywiste, zastąpić powołanie przez wnioskodawcę w uzasadnieniu wniosku szeregu orzeczeń sądowych.

Ocenę drugiej podstawy wznowieniowej powołanej we wniosku, a więc *de novis* należy poprzedzić stwierdzeniem, że to wnioskodawca ma obowiązek uprawdopodobnić zasadność wniosku, skoro uprzednio, wskutek zapadnięcia prawomocnego wyroku skazującego, doszło do obalenia domniemania niewinności wynikającego z zasady określonej w art. 5 § 1 k. p. k. Wskazać też trzeba, że w ramach postępowania o wznowienie nie jest dopuszczalna kontrola poprawności ustaleń faktycznych dokonanych przez sądy orzekające oraz ponowne badanie wiarygodności dowodów, które przyjęto za ich podstawę. Przedmiotem rozstrzygnięcia jest tu bowiem kwestia istnienia podstaw do wznowienia postępowania, nie zaś kwestia odpowiedzialności karnej, której dotyczy prawomocne orzeczenie kończące postępowanie sądowe. Prawomocny wyrok posiada cechy trwałego rozstrzygnięcia przez sąd rozpatrywanej sprawy w zakończonym postępowaniu karnym. Przysługuje mu zatem przymiot domniemania prawdziwości ustaleń faktycznych, poczynionych w danej sprawie i stanowiących podstawę wyroku. Wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. może więc nastąpić tylko wtedy, gdy po wydaniu prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie ujawnią się takie nowe fakty lub dowody, które nie były uprzednio znane nie tylko sądowi, ale również stronie, które mogą podważyć prawdziwość przyjętych uprzednio ustaleń faktycznych. Podstawy wznowienia nie mogą jednak stanowić wszelkie nowe dowody lub fakty, a jedynie takie, które jednocześnie wskazują na jedną z trzech okoliczności wyczerpująco wymienionych w punkcie 2 art. 540 § 1 k.p.k. W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie uznaje się, iż nowe fakty czy dowody, wskazywać mają na zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa błędu sądowego w zakończonym prawomocnie postępowaniu sądowym. Innymi słowy, muszą stwarzać duże prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania, albo

skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą niż to, za które go skazano.

Dlatego nie jest wystarczające samo żądanie przeprowadzenia dowodu z zeznań określonej osoby, bez zaoferowania co najmniej tzw. dowodu swobodnego uprawdopodobniającego w wysokim stopniu błędność skazania (por. postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07, z dnia 8 grudnia 2021 r., V KO 78/21).

Tymczasem Autorka wniosku poza podaniem imion i nazwisk kilku osób oraz (w odniesieniu do niektórych z nich) adresów, a także zapewnieniem, że część z nich ma wiedzę wskazującą na to, iż sprawcami czynu przypisanego skazanemu mogli być S. F. i Z. F., nie przedstawiła choćby jednego pisemnego oświadczenia którejkolwiek z tych osób, które w zestawieniu z dotychczas zebrany w sprawie materiałem dowodowym wskazywałaby na konieczność podjęcia przez sąd wznowieniowy czynności sprawdzających w trybie art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k. Trzeba przy tym podkreślić, że owe czynności nie powinny służyć poszukiwaniu i dostarczaniu faktycznych podstaw złożonego wniosku o wznowienie postępowania na podstawie nowych faktów lub dowodów, a jedynie przeprowadzaniu i utrwalaniu dowodów na użytek rozstrzygania w przedmiocie wznowienia postępowania oraz skontrolowaniu, czy nowy dowód można uznać za wiarygodny i istotny w sprawie.

W sprawie niniejszej byłoby to tym bardziej pożądaną, jako że po pierwsze – jak słusznie zauważył prokurator w pisemnej odpowiedzi na wniosek - niektórzy z wymienionych we wniosku świadków zeznawali już w procesie karnym M. P., a po wtóre, kwestia ewentualnego sprawstwa S. F. i Z. F. była badana przez Sądy orzekające w sprawie sygn. akt III K [...], co oznacza, że nie są to nowe okoliczności, dotychczas nieznane zarówno orzekającym Sądom, jak też stronie.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.

O kosztach sądowych postępowania wznowieniowego rozstrzygnięto na podstawie art. 639 k.p.k.